

СЕКЦІЯ “АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ”

УДК 339.92

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ

Човага С. В., студент групи Б 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Глобалізація – тривалий процес інтеграції національних економік світу з метою розв’язання глобальних проблем людства [1].

Глобалізація є складним, багатофакторним і багатовекторним процесом, який охоплює різноманітні за походженням, сферами прояву, механізмами і наслідками явища. Дослідження цих явищ сформувало нову галузь наукового знання – “глобалістику”, яка об’єднала представників різних наук, стала синтезом багатьох дисциплінарних підходів [2].

Сучасний етап розвитку глобалізаційних процесів характеризується як всепоглинаючий процес, що включає в себе політичні, економічні, соціальні, екологічні, науково-технологічні та інші складові. Залежно від того, яким аспектам процесів глобалізації приділяється особлива увага, розрізняються різні парадигми сучасної глобалістики, в рамках яких працюють відповідні наукові школи і організовані наукові колективи.

Усю множину напрямів (шкіл) сучасної глобалістики можна представити таким чином:

1. Еколого-економічна школа. Представниками даної школи є: П. Екінс, Х. Гендерсон, Х. Дейлі, П. Хокінс, Е. Ловінс, Р. Норгаард, Л. Браун. У працях представників цієї школи наголошується на реалізації системного підходу в дослідженні суспільних проблем, на відмові від зосередження на внутрішніх закономірностях економіки, вимагаючи включення до аналізу зовнішніх, неекономічних факторів, врахування численних взаємодій та взаємозв’язків між суспільством і природою. Представниками доводиться можливість поєднання екологічних та економічних інтересів у процесах глобального розвитку;

2. Школа універсального еволюціонізму (М. Моїсеєв). Представниками даної школи концентрується увага на тому, що глобальна природа є самостійною системою, реакція якої є хоча й непрогнозованою, але неминучою у довгостроковому плані. Саме тому процеси глобального розвитку мають враховувати зворотну реакцію біосфери;

3. Школа глобальної екології. Представниками даної школи розробляється теорія глобальних рішень і компромісів, науково

обґрунтовується модель глобальних наслідків ядерної війни, ядерної зброї, “ядерної зими”, а також соціологія глобального компромісу.

4. Школа контрольованого глобального розвитку (Д. Гвішіані). Ця школа передбачає реалізацію програми “Моделювання глобального розвитку” з метою створення системи моделей альтернативного глобального розвитку та рекомендацій з вибору оптимальних стратегій управління. Виступає з пропозицією розвитку глобалістики з позицій загальносоціологічної теорії та методології, а також розглядає перехід до інформаційного суспільства як магістральний шлях вирішення глобальних проблем [3];

5. Школа міжнародної політичної економії. Представниками даної школи є: С. Стрендж, Е. Хеллайнер, Р. Андерхілл, Ф. Черні, Л. Вейс, Т. Пемпел, Т. Скопол, П. Евене, Д. Хелл, П. Катценштайн.

Представниками даної школи відслідковується процес формування глобального економічного, правового та політичного простору поряд зі становленням нового світового господарського порядку. Також, констатується увага на значній ролі політичних рішень (чи їх відсутності) у розвитку найважливіших світових господарських тенденцій і процесів [4].

Аналізується розвиток суперечностей між окремими групами інтересів, відомствами та гілками влади, їх вплив на формування економічної та зовнішньої політики країни, на наявність чи відсутність єдності під час захисту національних інтересів;

6. Школа економічної соціології. Представниками даної школи є: Ф. Бродель, М. Вебер, Т. Веблен, Е. Дюргейм, К. Поланьї, І. Шумпетер, М. Грановетер, М. Кастельс, Р. Сведберг, А. Сен, А. Турен, Р. Холлінгсворт, Ф. Шміттер, В. Штрек, А. Етціоні. Представниками даної школи зазначається, що економіка тісно пов'язана з іншими сферами суспільного життя, а економічні процеси визначаються сукупністю суспільних інститутів. До таких інститутів належать не тільки правові норми та адміністративні рішення, але й системи цінностей, пріоритети, традиції, мораль, етика, що панують у суспільстві [5].

Однак, враховуючи складність і всеохоплюваність проблем глобалістики, цілком обґрунтованою є можливість виникнення нових більш розвинених і досконалих концептуальних шкіл.

Отже, глобалістику можна визначити як особливу галузь наукових досліджень, спрямованих на вивчення сутності, передумов, етапів становлення та тенденцій розвитку глобалізації, а також наслідків у вигляді породжуваних нею глобальних проблем, що мають загальнолюдську важливість і відображають весь комплекс взаємодій людей один з одним, із суспільством та з природою, що існує в умовах антропогенних перевантажень і виснаження власних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Гронтковська Г. Е. Міжнародна економіка : навчальний посібник / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.
3. Радзівська С. О. Глобальна економіка : курс лекцій. / С. О. Радзівська. – К. : СІК ГРУП УКРАЇНА, 2015. – 344 с.
4. Єщенко П. С. Світу потрібен новий вектор розвитку: від bubbleeconomics – до економіки людини / П. С. Єщенко // Економіка України. – 2014. – № 6. – С. 4-22.
5. Ринейська Л. С. Посібник із вивчення навчальної дисципліни “Глобальна економіка” для студентів всіх напрямів економічної підготовки галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво”/ Л. С. Ринейська. – Полтава : ПолтНТУ, 2011. – 165 с.

УДК:351.83:331.5

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Волошиновський С. В., студент групи Б 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний світ характеризується динамічними змінами, які відбуваються під впливом науково-технічного прогресу та розвитку інформаційних систем. Новим, інноваційним змістом наповнюються усі сфери життєдіяльності людини. Людство входить в нову історичну епоху, однією з відмінних ознак якої є стрімке наростання глобальних трансформацій – процесів, що складають зміст так званої “глобалізації”, які за своєю природою є об’єктивними, обумовленими насамперед економічними чинниками, і відбувається незалежно від волі чи бажання окремих країн, і, як наслідок, призводить як до позитивних структурних (якісних) та кількісних зрушень, зокрема і насамперед в світовій економіці на всіх її рівнях.

Глобалізація – процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основним наслідком цього є світовий поділ праці, міграція (і, як правило, концентрація) в масштабах всієї планети капіталу, людських і виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних і технологічних процесів, а також зближення і злиття культур різних країн. Це об’єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. В результаті глобалізації світ стає більш пов’язаним і більш залежним від усіх його суб’єктів. Відбувається як збільшення кількості спільних для групи держав проблем, так і розширення числа і типів інтегруючих суб’єктів [1].